

Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь
Вучэбна-метадычнае аб'яднанне па адукацыі
ў галіне культуры і мастацтваў

СПЕЦІНСТРУМЕНТ
(фартэпіяна)

*Тыпавая вучэбная праграма па вучэбнай дысцыпліне
для спецыяльнасці 1-17 03 01 Мастацтва эстрады (па напрамках)
напрамку спецыяльнасці 1-17 03 01-01
Мастацтва эстрады (інструментальная музыка)*

Мінск
БДУКМ
2015

СКЛАДАЛЬНІК:

Ю. І. Рубанік, выкладчык кафедры мастацтва эстрады ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў».

РЭЦЭНЗЕНТЫ:

кафедра мастацкай творчасці і прадзюсарства прыватнай установы адукацыі «Інстытут сучасных ведаў імя А. М. Шырокава»;

В. У. Дадзіёмава, загадчык кафедры беларускай музыкі ўстановы адукацыі «Беларуская дзяржаўная акадэмія музыкі», доктар мастацтвазнаўства, прафесар.

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ Ў ЯКАСЦІ ТЫПАВОЙ:

кафедрай мастацтва эстрады ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў» (пратакол № 9 ад 19.05.2014 г.);

прэзідыумам навукова-метадычнага савета ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў» (пратакол № 5 ад 18.06.2014 г.);

секцыяй па спецыяльнасці 1-17 03 01 Мастацтва эстрады (па напрамках) навукова-метадычнага савета па харэаграфіі і мастацтве эстрады Вучэбна-метадычнага аб'яднання па адукацыі ў галіне культуры і мастацтваў (пратакол № 1 ад 18.09.2014 г.).

Адказны за рэдакцыю: А. А. Ляўкевіч

Адказны за выпуск: Ю. І. Рубанік

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Вучэбная дысцыпліна «Спецінструмент (фартэпіяна)» распрацавана для ўстаноў вышэйшай адукацыі Рэспублікі Беларусь у адпаведнасці з патрабаваннямі адукацыйнага стандарту па спецыяльнасці 1-17 03 01 Мастацтва эстрады (па напрамках).

Сучасная практыка выканання на фартэпіяна налічвае значную колькасць жанравых і стылістычных напрамкаў акадэмічнай, джазавай і рок-музыкі, што патрабуе ад эстраднага выканаўцы высокага прафесіяналізму, а таксама здольнасці да творчай дзейнасці.

Для павышэння якасці адукацыйнага працэсу і зацікаўленасці студэнтаў у выніках творчых работ неабходна прадугледзець сувязь з такімі дысцыплінамі, як «Інструментальны ансамбль», «Аркестравы клас», «Аранжыроўка і пераклад музычных твораў».

Мэта вучэбнай дысцыпліны – падрыхтаваць высокапрафесійнага спецыяліста, які свабодна арыентуецца ў сучасных музычных плынях, валодае прыёмамі і манерай выканання асноўных стыляў акадэмічнай і джазавай музыкі.

Галоўнымі задачамі вучэбнай дысцыпліны з’яўляюцца:

- развіццё тэхнічнай базы і выканальніцкіх навыкаў, набытых на папярэдніх ступенях навучання;
- авалоданне галоўнымі стылямі фартэпіяннага выканання на аснове вывучэння канкрэтных твораў майстроў;
- дасягненне высокага ўзроўню выканальніцкага майстэрства ў разнастайных стылях акадэмічнай і джазавай фартэпіянай музыкі;
- вывучэнне жанравых і стылявых асаблівасцей акадэмічнай і джазавай фартэпіянай музычнай літаратуры;
- фарміраванне рознабаковай творчай асобы музыканта.

У выніку вывучэння дысцыпліны «Спецінструмент (фартэпіяна)» выпускнік павінен *ведаць*:

- акустычныя і мастацкія магчымасці інструмента;
- прыкладныя аспекты выканальніцкай тэхнікі;
- метады дасягнення прафесійных задач;
- мастацка-вобразныя аспекты выканання твора;
- жанры, формы і стылі акадэмічнай, джазавай, рок- і поп-музыкі;

– прынцыпы самастойнай работы над творам.

Студэнт павінен *умець*:

– карыстацца акустычнымі і мастацкімі магчымасцямі інструмента;

– арыентавацца ў стылявых напрамках сучаснай музычнай культуры і выконваць на прафесійным узроўні сольную праграму з твораў беларускіх, рускіх, заходнееўрапейскіх і амерыканскіх кампазітараў розных жанраў, формаў і стыляў;

– самастойна працаваць над творам у працэсе стварэння выканальніцкай інтэрпрэтацыі;

– чытаць ноты з ліста і транспанаваць твор у розныя танальнасці.

Студэнт павінен *валодаць*:

– прынцыпамі і метадамі прафесійнай выканальніцкай тэхнікі;

– навыкамі гарманізацыі мелодычнай лініі ў джазавых стылях;

– навыкамі чытання лічбоўкі.

Сярод эфектыўных педагагічных метадык і тэхналогій выкладання дысцыпліны «Спецінструмент (фартэпіяна)» належыць вылучыць:

– камунікатыўныя тэхналогіі (індывідуальныя заняткі, майстар-класы, канцэрты, конкурсы);

– метады аналізу выканальніцкіх задач, выпрацоўкі навыкаў самакантролю і самакарэкцыі.

Таксама выкарыстоўваюцца агульнадыдактычныя (камунікатыўныя, рэпрадуктыўныя, праблемныя) метады. Асобае значэнне маюць аўтарскія педагагічныя метадыкі І. Брыля, Г. Гараняна, Ю. Чугунова і інш.

Засваенне адукацыйнай праграмы па напрамку спецыяльнасці 1-17 03 01-04 Мастацтва эстрады (інструментальная музыка) павінна забяспечыць фарміраванне наступных груп кампетэнцый.

Акадэмічныя кампетэнцыі:

АК-1. Умець выкарыстоўваць базавыя навукова-тэарэтычныя веды для вырашэння тэарэтычных і практычных задач.

АК-4. Умець працаваць самастойна.

АК-8. Валодаць навыкамі вуснай і пісьмовай камунікацыі.

АК-9. Умець вучыцца, самастойна павышаць кваліфікацыю на працягу ўсяго жыцця.

Сацыяльна-асобасныя кампетэнцыі:

САК-2. Быць здольным да сацыяльнага ўзаемадзеяння.

Прафесійныя кампетэнцыі:

ПК-1. Удзельнічаць у якасці артыста, прадзюсара эстрадных калектываў (тэатральных, музычных) розных творчых напрамкаў

ПК-2. Валодаць асновамі распрацоўкі эстрадных відовішчаў, канцэртаў, спектакляў.

ПК-3. Ствараць і выконваць праграмы з рознахарактарных твораў у розных формах, жанрах і стылях акадэмічнай, джазавай, рок- і поп-музыкі.

ПК-4. Ствараць камп'ютарныя аранжыроўкі музычных твораў у розных формах, жанрах і стылях акадэмічнай, джазавай, рок- і поп-музыкі.

ПК-5. Фарміраваць мастацкі рэпертуар, распрацоўваць сцэнарыі.

ПК-7. Распрацоўваць і арганізоўваць творчыя праекты.

ПК-8. Выкладаць спецыяльныя дысцыпліны, вывучаць перадавы педагогічны выканальніцкі вопыт, творча карыстацца ім у сваёй педагогічнай дзейнасці.

ПК-16. Ствараць інструментальныя і вакальныя калектывы розных творчых кірункаў з розных сацыяльных і ўзроставых груп насельніцтва з улікам канкрэтных умоў рэгіёнаў, ажыццяўляць кіраванне аматарскімі творчымі калектывамі, забяспечваць арганізацыйную і матэрыяльна-тэхнічную частку іх дзейнасці.

ПК-17. Супрацоўнічаць са спецыялістамі іншых творчых профіляў – кампазітарамі, мастакамі, удзельнікамі пастаноўчай групы.

ПК-19. Планаваць і ажыццяўляць адміністрацыйна-арганізацыйную дзейнасць арганізацыі (асобнага праекта) выканальніцкіх мастацтваў.

ПК-23. Ужываць новыя інфармацыйныя тэхналогіі навучання, мультымедыяныя тэхналогіі, электронныя падручнікі.

На вывучэнне вучэбнай дысцыпліны «Спецінструмент (фар-тэпіяна)» усяго прадугледжана 490 гадзін, з якіх 292 гадзіны адведзены на аўдыторныя (індывідуальныя) заняткі.

Рэкамендаваныя формы кантролю ведаў – залікі і экзамены.

ПРЫКЛАДНЫ ТЭМАТЫЧНЫ ПЛАН

Раздзелы і тэмы	Колькасць аўдыторных (індывідуальных) гадзін
Уводзіны ў дысцыпліну	1
Раздзел I. Штрыхі і рытміка акадэмічнай і джазавай музыкі	
<i>Тэма 1.</i> Штрыхавая культура ў выканальніцтве на фартэпіяна	14
<i>Тэма 2.</i> Штрыхавыя асаблівасці ў розных стылях акадэмічнай і джазавай музыкі	15
<i>Тэма 3.</i> Асаблівасці джазавай рытмікі	14
<i>Тэма 4.</i> Сувязь штрыхоў і рытмікі з характарам музычнага твора	12
Раздзел II. Акампанемент	
<i>Тэма 5.</i> Фартэпіянны акампанемент у вакальных і інструментальных творах	10
<i>Тэма 6.</i> Гарманічныя асаблівасці джазавага акампанементу	14
<i>Тэма 7.</i> Голасавядзенне ў акампанеменце	12
<i>Тэма 8.</i> Акампанемент у партыі левай рукі	10
<i>Тэма 9.</i> Гарманічныя структуры	12
Раздзел III. Сольнае выканальніцтва	
<i>Тэма 10.</i> Вывучэнне твораў акадэмічнай музыкі	20
<i>Тэма 11.</i> Гарманізацыя мелодыі як аснова сольнага выканальніцтва ў джазе	10
<i>Тэма 12.</i> Асаблівасці джазавай гармоніі. Акорды і надбудовы	12
<i>Тэма 13.</i> Лады	10
<i>Тэма 14.</i> Гарманізацыя асноўных ладоў	10
Раздзел IV. Стылі і кірункі джаза	
<i>Тэма 15.</i> Ранні фартэпіянны джаз. Страйд-піяна, рэгтайм і бугі-вугі. Асаблівасці выканання	12
<i>Тэма 16.</i> Рытмічныя, гарманічныя і меладычныя асаблівасці блюза	14

<i>Тэма 17.</i> Стыль свінг	14
<i>Тэма 18.</i> Майстры свінга. Вывучэнне іх твораў	8
<i>Тэма 19.</i> Бібоп як працяг лініі свінгавай музыкі джаза	10
<i>Тэма 20.</i> Лацінаамерыканская музыка. Агульны кірунак	8
<i>Тэма 21.</i> Басанова, сальса, самба	8
<i>Тэма 22.</i> Стылявыя асаблівасці і тэхнічныя прыёмы стылю джаз-рок	10
<i>Тэма 23.</i> Знаёмства з прыёмамі ігры на клавішных інструментах у розных стылях джаза	8
Раздзел V. Слыхавы аналіз і аналіз транскрыпцый як метады фарміравання навыкаў імправізацыі	
<i>Тэма 24.</i> Вывучэнне транскрыпцый твораў вядомых майстроў джаза	12
<i>Тэма 25.</i> Аналіз мелодыка-гарманічнай і рытмічнай ліній майстроў джаза	12
Усяго...	292

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Уводзіны ў дысцыпліну

Задачы і мэты дысцыпліны. Індывідуальны падыход да выбару рэпертуару. Неабходнасць уключэння ў рэпертуар розных па змесце, форме і стылі твораў. Састаўленне індывідуальных планаў. Развіццё творчых задаткаў, ініцыятыўнасці, самастойнасці музыкальнага мыслення студэнтаў. Арганізацыя самастойнай работы студэнтаў.

Раздзел I. Штрыхі і рытміка акадэмічнай і джазавай музыкі

Тэма 1. Штрыхавая культура ў выкальніцтве на фартэпіяна

Вывучэнне асноўных штрыхоў (*legato, non legato, portamento, staccato*) і іх выкарыстоўванне ў акадэмічнай і джазавай музыцы. Спецыфіка выканання штрыхоў на фартэпіяна ў класічных і джазавых творах. Штрыхавая культура і асаблівасці выканання ў розных стылях акадэмічнай і джазавай музыкі. Прынцыпы мастацкага выкарыстоўвання розных відаў штрыхоў.

Тэма 2. Штрыхавыя асаблівасці

ў розных стылях акадэмічнай і джазавай музыкі

Разнастайнасць джазавых штрыхоў і іх вызначэнне. Выкарыстанне штрыхоў у розных акадэмічных (барока, класіцызм, рамантызм) і джазавых стылях (рэгтайм, страйд-піяна, бугі-вугі, латін-джаз, джаз-рок). Блукаючыя акцэнты. Уплыў рытмічнай фразіроўкі на штрых.

Тэма 3. Асаблівасці джазавай рытмікі

Азнямленне са стандартнымі рытмічнымі фігурацыямі, якія выкарыстоўваюцца ў час імправізацыі. Узаемасувязь рытмічнай фразіроўкі і штрыха ў джазе. Выкарыстанне поліметрыі і полірытміі. Прынцып трыельнасці стыля свінг.

*Тэма 4. Сувязь штрыхоў і рытмікі
з характарам музычнага твора*

Вызначальная роля стылістыкі музычнага твора ў выбары штрыхавой асновы. Узаемасувязь меладычнай і рытмічнай фразіроўкі са штрыхавой культурай акадэмічнай і джазавай музыкі. Выкарыстанне секвенцый з рознымі метрарытмічнымі структурамі.

Раздзел II. Акампанемент

*Тэма 5. Фартэпіяны акампанемент у вакальных
і інструментальных творах*

Фартэпіяны акампанемент як форма ўвасаблення гамафонна-гарманічнага складу ў творах вакальнай і інструментальнай музыкі. Тыпы фактуры фартэпіянага акампанементу: акордавая, мелодыка-фігурацыйная, поліфанічная. Функцыі фартэпіянага акампанементу: гарманічная, інтанацыйна-меладычная і рытмічная.

Тэма 6. Гарманічныя асаблівасці джазавага акампанементу

Акампанемент як форма суправаджэння ў джазавай музыцы (акампа-немент для сольнага інструмента, акампанемент у ансамблі). Азнямленне з паняццем «лічбоўка». Вывучэнне ўмоўных абазначэнняў акордаў. Акорды і надбудовы. Спецыфіка акампанемента ў правай і левай руцэ.

Тэма 7. Голасавядзенне ў акампанеменце

Вывучэнне двух відаў руху акордаў: меладычнага (строга-раўналежны, раўналежны і комплексны) і гарманічнага. Меладычнае абыгрыванне акордаў.

Тэма 8. Акампанемент у партыі левай рукі

Стандартныя віды гармоніі ў акампанеменце. Функцыі левай рукі. Акордавыя паслядоўнасці. Лінія баса ў розных стылях джазавай музыкі. Зручнасць выканання як асноўны прынцып гарманізацыі.

Тэма 9. Гарманічныя структуры

Вывучэнне нарматыўнага руху акордаў (кварта-квінтавы, сыходны паўтонавы, цэлатонавы ўзыходзячы, паралельныя і трытонавыя замены). Гарманізацыя блок-акордамі.

Раздзел III. Сольнае выканальніцтва

Тэма 10. Вывучэнне твораў акадэмічнай музыкі

Развіццё мелкай і буйной тэхнікі, тэхнікі падвоеных нот, тэхнікі доўгіх і ломаных арпеджыя пры выкананні фартэ-піянных эцюдаў (К. Чэрні, М. Кляменці). Вывучэнне фартэ-піянных твораў поліфанічнага складу (І. С. Бах, Г. Гендэль, Д. Букстэхудэ). Разбор фартэпіянных твораў буйной формы (Ф. І. Гайдн, В. А. Моцарт, Л. Бетховен).

Тэма 11. Гарманізацыя мелодыі як аснова сольнага выканальніцтва ў джазе

Азнямленне з прыёмамі гарманічнай імправізацыі (прыём функ-цыянальнага спрашчэння, гарманічнага прасвятлення, ладавага калары-равання). Рытма-інтанацыйнае вар'іраванне мелодыі на аснове гарманічных схем кампазіцый. Гарманізацыя блок-акордамі.

Тэма 12. Асаблівасці джазавай гармоніі. Акорды і надбудовы

Асноўныя прынцыпы гарманізацыі мелодыі і пабудова гарманічнай паслядоўнасці. Акорды і надбудовы. Блок-акорды.

Тэма 13. Лады

Вывучэнне ладоў, якія найбольш часта выкарыстоўваюцца ў акадэмічнай і джазавай музыцы (блюзавы, пентатоніка, храматычны, цэлатонавы, зменшаны, дарыйскі, фрыгійскі, лідыйскі, міксалідыйскі, лакрыйскі). Выкарыстанне дадзеных ладоў у стандартных гарманічных паслядоўнасцях VII7-V7-I, II7-V7-I (усе танальнасці).

Тэма 14. Гарманізацыя асноўных ладоў

Узаемасувязь ладавай і гарманічнай асноў. Прынцыпы адбору ладоў для пэўных акордаў. Асновы вертыкальнай і гарызантальнай імправізацыі.

Раздзел IV. Стылі і кірункі джаза

Тэма 15. Ранні фартэпіяны джаз. Страйд-піяна, рэгтайм і бугі-вугі. Асаблівасці выканання

Азнямленне з гісторыяй узнікнення стыляў фартэпіянага джаза. Вывучэнне штрыхоў і манеры выканання традыцыйнага джаза. Азнямленне са складам дыксіленда і асаблівасцямі выканання ў гэтым стылі. Асаблівасці сольнага і ансамблевага выканання твораў у стылях страйд-піяна, рэгтайм і бугі-вугі. Роля фартэпіяна ў ансамблевым выкананні.

Тэма 16. Рытмічныя, гарманічныя і меладычныя асаблівасці блюза

Вывучэнне гарманічнай асновы класічнага 12-тактавага блюза, блюзавы лад. Азнямленне з рознымі тыпамі выкладу і злучэння акордаў у блюзавай сетцы. Асаблівасці акампанементу, штрыхоў, манеры выканання блюза. Выканальніцкі аналіз блюзаў.

Тэма 17. Стыль свінг

Свінг як этап развіцця джаза, пераход да натавання аранжыровак. Роля фартэпіяна ў рытм-групе. Практыкаванні для выпрацоўкі і трэніроўкі характэрнай свінгавай трыёльнай пульсацыі. Вывучэнне акцэнтаў, артыкуляцыі, штрыхоў, фразіроўкі, якія характэрны для свінга.

Тэма 18. Майстры свінга. Вывучэнне іх твораў

Аналіз выканальніцкіх манер О. Пітэрсана, Э. Гарнэра. Слыхавы аналіз твораў з аўдыяматэрыялаў і наступная іх транскрыпцыя.

Тэма 19. Бібоп як працяг лініі свінгавай музыкі джаза

Адрозненне бібопа ад свінга. Заснавальнікі і лепшыя прадстаўнікі стылю бібоп. Джазавыя стандарты і лепшыя музычныя кампазіцыі ў стылі бібоп. Асаблівасці артыкуляцыі і фразіроўкі ў стылі бібоп. Мелодыка, рытміка, гармонія бібопа. Выкананне твораў у стылі бібоп.

Тэма 20. Лацінаамерыканская музыка.

Агульны кірунак

Афра-кубінскія і бразільскія стылі як складальнікі лацінаамерыканскай музыкі. Характэрныя моўныя асаблівасці, сродкі выразнасці. Вывучэнне асноўных рытмафармул лацінаамерыканскай музыкі. Асаблівасці фартэпіяннага акампанементу і лініі баса ў лацінаамерыканскай музыцы.

Тэма 21. Басанова, сальса, самба

Аналіз манеры выканання М. Камілы, Т. Марыі, Г. Рубалькабы. Слыхавы аналіз і транскрыпцыя з аўдыяматэрыялаў.

Тэма 22. Стылявыя асаблівасці і тэхнічныя прыёмы стылю джаз-рок

Характэрныя моўныя асаблівасці, сродкі выразнасці стылю джаз-рок. Вывучэнне спецыфікі гарманізацыі, штрыхавой асновы, пабудовы мелодыка-гарманічнай і рытмічнай ліній. Разбор творчасці К. Джонса, Ж. Пасторыуса, Ч. Карыя як найбольш яркіх прадстаўнікоў джаз-рока.

Тэма 23. Знаёмства з прыёмамі ігры

на клавійных інструментах у розных стылях джаза

Выкарыстанне хаманд-аргана, родэс-піяна, сінтэзатараў у розных стылях джаза (свінг, лацін-джаз, джаз-рок, ф'южн). Вывучэнне асноўных прынцыпаў пабудовы акордаў з улікам спецыфікі гучання электронных клавійных інструментаў. Паняцце «падушкі». Азняямленне з асноўнымі тэмбрамі і эфектамі, даступнымі дзякуючы ўнутраным і знешнім электронным прыладам.

Раздзел V. Слыхавы аналіз і аналіз транскрыпцый як метады фарміравання навыкаў імправізацыі

Тэма 24. Вывучэнне транскрыпцый твораў вядомых майстроў джаза

Аналіз транскрыпцый твораў як сродак вывучэння выканальніцкай тэхнікі майстроў фартэпіяннага джаза: Э. Гарнэра, О. Пітэрсана, М. Петручыяні, Х. Хэнкока, Ч. Карыя, Д. Грузіна, Д. Сэмпла і інш. Праслухоўванне аўдыязапісаў, прагляд відэа-

матэрыялаў і супастаўленне іх з транскрыпцыямі з мэтай зразумення мастацкай і тэхнічнай ідэі выканаўцы.

*Тэма 25. Аналіз мелодыка-гарманічнай
і рытмічнай ліній майстроў джаза*

Выкарыстанне мелодыка-гарманічных і рытмічных прынцыпаў майстроў джаза (блюзавыя ноты, фаршлагі, полірытмія, поліметрыя) як асновы для пабудовы ўласных імправізацый. Пошук уласных прынцыпаў пабудовы імправізацыі.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

Спіс літаратуры

Асноўная

1. *Баренбойм, Л.* Вопросы фортепианной педагогики и исполнительства / Л. Баренбойм. – Л. : Музыка, 1979. – 284 с.
2. *Бирмак, А.* О художественной технике пианиста импровизации / А. Бирмак. – М. : Музыка, 1973. – 141 с.
3. *Бриль, И.* Практический курс джазовой импровизации / И. Бриль. – М. : Музыка, 1985. – 112 с.
4. *Гаранян, Г.* Аранжировка для эстрадных инструментальных и вокально-инструментальных ансамблей / Г. Гаранян. – М. : Музыка, 1979. – 237 с.
5. *Горват, І.* Основи джазової інтерпретації / І. Горват, І. Васербергер. – К. : Музична Україна, 1980. – 120с.
6. *Ерохин, В.* Джазовый альбом для фортепиано / В. Ерохин. – М. : Музыка, 1984. – 25 с.
7. *Есаков, М.* Мастера импровизации / М. Есаков. – М. : Музыка, 1994. – 15 с.
8. *Есаков, М.* Основы джазовой импровизации / М. Есаков. – М. : Музыка, 1994. – 56 с.
9. *Кунин, Э.* Секреты ритмики в джазе, рок и поп-музыке / Э. Кунин. – М. : Музыка, 1997. – 40 с.
10. *Крамер, Д.* Джазовые этюды / Д. Крамер. – М. : Музыка, 1985. – 50 с.
11. *Либерман, Е.* Творческая работа пианиста с авторским текстом / Е. Либерман. – М. : Музыка, 1988. – 236 с.
12. *Маклыгин, А.* Импровизируем на фортепиано / А. Маклыгин. – М. : Музыка, 1999. – 55 с.
13. *Мартинсен, К.* Методика индивидуального преподавания игры на фортепиано / К. Мартинсен. – М. : Музыка, 1977. – 128 с.
14. *Овчинников, Е.* От классического джаза к свингу / Е. Овчинников. – М. : Музыка, 1988. – 200 с.
15. *Озеров, В.* Джаз. США / В. Озеров. – М. : ГМПИ им. Гнесиных, 1990. – 160 с.
16. *Прокофьев, Г.* Формирование музыканта-исполнителя / Г. Прокофьев. – М. : Изд-во Акад. пед. наук РСФСР, 1956. – 480 с.

17. *Сопонов, М.* Искусство импровизации / М. Сопонов. – М. : Музыка, 1982. – 280с.

18. *Финкельштейн, С.* Звучание джаза / С. Финкельштейн // Джаз-квадрат. – 1998. – № 5. – С. 25–28.

19. *Финкельштейн, С.* Импровизация в джазе / С. Финкельштейн // Джаз-квадрат. – 1999. – № 2–3. – С. 28–32.

20. *Херли, Д.* Аранжировка для клавишных инструментов / Д. Херли. – М. : Музыка, 1998. – 40 с.

21. *Чугунов, Ю.* Гармония в джазе / Ю. Чугунов. – М. : Музыка, 1980. – 152 с.

22. *Эванс, Л.* Техника игры джазового пианиста / Л. Эванс. – К. : Музична Україна, 1984. – 28 с.

Дадатковая

1. *Коллиер, Дж.* Становление джаза / Дж. Коллиер. – М. : Радуга, 1984. – 389 с.

2. *Коллиер, Дж.* Луи Армстронг: американский гений / Дж. Коллиер. – М. : Радуга, 1987. – 350 с.

3. *Коллиер, Дж.* Дюк Эллингтон / Дж. Коллиер. – М. : Радуга, 1991. – 348 с.

4. *Конен, В.* Пути американской музыки / В. Конен – М. : Музыка, 1977. – 270 с.

5. *Конен, В.* Рождение джаза / В. Конен. – М.: Музыка, 1984. – 310 с.

6. *Конен, В.* Блюзы и XX век / В. Конен. – М. : Музыка, 1980. – 285 с.

7. *Конен, В.* Легенда и правда о джазе / В. Конен. – М. : Музыка, 1968. – С. 170–190.

8. *Кунин, Э.* Скрипач в джазе / Э. Кунин. – М. : Музыка, 1988. – 50 с.

9. *Мальцев, С.* О психологии музыкальной импровизации / С. Мальцев. – М. : Музыка, 1991. – 110 с.

10. *Овчинников, Е.* Архаический джаз / Е. Овчинников. – М. : Музыка, 1968. – 105 с.

11. *Переверзев, Л.* Джаз / Л. Переверзев, Н. Минх // Музыкальная энциклопедия. – М. : Музыка, 1974. – Т.4. – 293 с.

12. *Сарджент, У.* Джаз: генезис, музыкальный язык, эстетика / У. Сарджент. – М. : Музыка, 1987. – 150 с.

13. *Сингер, Ш.* Мимолетность праздника: джаз и семиотика / Ш. Сингер // Джаз-квадрат. – 1998. – №7 – 8. – 19 с.

14. Советский джаз: Проблемы. События. Мастера / сост. и ред. А. Медведев, О. Медведева. – М. : Музыка, 1987. – 600 с.

15. Финкельстайн, С. Место джаза в истории музыки / С. Финкельстайн // Джаз-квадрат. – 1998. – № 2. – С. 24 – 26.

16. *Aebersold, J. Jazz handbook* / J. Aebersold. – NY., 1990. – 198 с.

17. *Baker, D. The BeBop era* / D. Baker. – NY., 1987. – 237 с.

18. *Baker, D. The BeBop scale* / D. Baker. – NY., 1987. – 89 с.

19. *Levine, M. Jazz piano book* / M. Levine. – NY., 1989. – 143 с.

20. *Sabatella, M. Jazz Improvisation Primer* / M. Sabatella. – NY., 1990. – 67 с.

21. *Ranney, S. Learn jazz piano* / S. Ranney. – NY., 1989. – 254 с.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУДУ

Пералік рэкамендаваных сродкаў дыягностыкі вынікаў вучэбнай дзейнасці студэнтаў

Для кантролю і самакантролю ведаў студэнтаў
выкарыстоўваецца наступны дыягнастычны інструментарый:

- тэставыя заданні;
- вуснае апытанне ў час заняткаў;
- выступленне студэнтаў у тэматычных канцэртах;
- залік;
- экзамен.

Метадычныя рэкамендацыі па арганізацыі і выкананні самастойнай работы студэнтаў:

Арганізацыя самастойнай работы студэнтаў абапіраецца на асноўныя формы:

- самастойныя заняткі на інструменце;
- праслухоўванне аўдыязапісаў майстроў акадэмічнай і джазавай музыкі;
- аналіз творчасці і выканальніцкага стылю знакамітых джазавых выканаўцаў;
- аналіз музычных твораў;
- прагляд відэамаатэрыялаў знакамітых джазавых выканаўцаў;
- наведванне канцэртаў акадэмічнай і джазавай музыкі.

Праграма прадугледжвае развіццё выканальніцкіх навыкаў ігры на фартэпіяна. Для авалодання спецыфічнымі джазавымі прыёмамі выканання прапануюцца розныя формы работы, такія як праслухоўванне аўдыязапісаў майстроў джаза, а таксама аналіз і практычнае прымяненне іх манеры выканання джазавых тэм і імправізацыйных урыўкаў. На падставе гэтага студэнта трэба накіроўваць на развіццё асабістага выканальніцкага стылю праз успрыманне культуры выканання знакамітых джазавых і папулярных піяністаў.

Вялікая роля на занятках па спецінструменце адводзіцца такой форме работы, як чытанне з ліста. Гэта дапамагае выпрацаваць у студэнтаў поўную прыгоднасць да прафесійнай дзейнасці ў любых умовах: ці то сольнае выкананне, ці то ансамблева-аркестравае.

У працэсе работы над канкрэтнымі творамі неабходна адзначыць асноўныя творчыя і тэхнічныя задачы і спосабы іх вырашэння. Падбор твораў праводзіцца па прынцыпе ад простага да складанага з улікам індыўідуальных мастацкіх здольнасцей і тэхнічнай падрыхтоўкі кожнага студэнта. Неабходна вырацаваць пэўныя крытэрыі адзнакі тэхнічнага майстэрства выканаўцы і падпарадкаваць ім увесь навучальны працэс.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Вучэбнае выданне

**СПЕЦІНСТРУМЕНТ
(фартэпіяна)**

*Тыпавая вучэбная праграма па вучэбнай дысцыпліне
для спецыяльнасці 1-17 03 01 Мастацтва эстрады (па напрамках)
напрамку спецыяльнасці 1-17 03 01-01
Мастацтва эстрады (інструментальная музыка)*

Рэдактар А. А. Ляўкевіч
Тэхнічны рэдактар Л. М. Мельнік

Падпісана ў друк 2015. Фармат 60x84^{1/16}.
Папера офісная. Рызаграфія.
Ум. друк. арк. 1,05. Ул.-выд. арк. 0,59. Тыраж 30 экз. Заказ .

Выдавец і паліграфічнае выкананне:
УА «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў».
Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы,
распаўсюджавальніка друкаваных выданняў № 1/177 ад 12.02.2014.
ЛП № 02330/456 ад 23.01.2014.
Вул. Рабкораўская, 17, 220007, г. Мінск.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ